

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ

Мін'юст

вул. Архітектора Городецького, 13, м. Київ, 01001

тел.: (044) 364-23-93, факс: (044) 271-17-83

E-mail: callcentre@minjust.gov.ua,

themis@minjust.gov.ua,

Web: <http://www.minjust.gov.ua>,

код згідно з ЄДРПОУ 00015622

Сергію Коломойцю

e-mail: gurov.pravdas@gmail.com,

foi+request-116102-

b6729684@dostup.pravda.com.ua

Міністерство юстиції України розглянуло Ваше звернення від 11 серпня 2023 року, оформлене як запит на інформацію, щодо роз'яснення законодавства України стосовно питань «народ України», «національність», заборони обробки персональних даних та в межах компетенції повідомляє таке.

Щодо поняття «народ України»

У Конституції України вживаються терміни «Український народ», «народ».

При цьому в преамбулі Конституції України *Український народ визначається як громадяни України всіх національностей*.

Відповідно до частини першої статті 5 Конституції України Україна є республікою. Носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ. Народ здійснює владу безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування.

Термін «народ України» вживається в Декларації про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року.

Згідно з розділом II цієї Декларації *громадяни Республіки всіх національностей становлять народ України*. Народ України є єдиним джерелом державної влади в Республіці.

На нашу думку, із зазначеного можна зробити висновок, що народ України становлять громадяни України.

Щодо тлумачення вжитих у Конституції України термінів також зазначаємо, що згідно з Основним Законом України здійснення офіційного тлумачення Конституції України належить до повноважень Конституційного Суду України. Це питання розглядається за конституційними поданнями Президента України, щонайменше сорока п'яти народних депутатів України, Верховного Суду, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Верховної Ради Автономної Республіки Крим (статті 147, 150 Конституції України).

СЕД АСКОД

Міністерство юстиції України

№ 107902/ПІ-К-3243/7.1.4 від 16.08.2023

Підписувач Банчук Олександр Анатолійович

Сертифікат 3ED5083160DBC59B04000000175A050069449E00

Дійсний з 19.09.2022 12:22:10 по 19.09.2023 12:22:10

Щодо питань громадянства принагідно інформуємо, що згідно з пунктом 1, підпунктами 3, 4, 26 пункту 4 Положення про Державну міграційну службу України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 року № 360, центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ і який реалізує державну політику, зокрема, у сфері громадянства, є *Державна міграційна служба України*, яка здійснює у межах компетенції провадження з питань прийняття до громадянства України і про припинення громадянства України та подає відповідні документи на розгляд Комісії при Президентові України з питань громадянства, а також забезпечує виконання рішень Президента України з питань громадянства; приймає відповідно до законодавства рішення про встановлення належності до громадянства України, оформлення набуття громадянства України та їх скасування; здійснює розгляд звернень громадян з питань, пов'язаних з діяльністю ДМС, її територіальних органів та територіальних підрозділів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери її управління.

Щодо поняття «національність»

Конституцією України передбачено, що держава сприяє консолідації та розвитку української нації, її історичної свідомості, традицій і культури, а також розвитку етнічної, культурної, мовної та релігійної самобутності всіх корінних народів і національних меншин України.

Громадяни України мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом. Не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками (стаття 11, частини перша, друга статті 24 Конституції України).

Згідно зі статтею 300 Цивільного кодексу України фізична особа має право на індивідуальність, на збереження своєї національної, культурної, релігійної, мовної самобутності, а також право на вільний вибір форм та способів прояву своєї індивідуальності, якщо вони не заборонені законом та не суперечать моральним засадам суспільства.

Законом України «Про національні меншини в Україні» визначено, що до національних меншин належать групи громадян України, які не є українцями за національністю, виявляють почуття національного самоусвідомлення та спільності між собою (стаття 3 вказаного Закону).

Визнаючи та поважаючи право громадянина України на національне самовизначення, держава Україна не передбачає фіксації відомостей про національність у будь-якому документі, у тому числі який ідентифікує особу, не втручаючись цим самим в особисте життя громадян.

Таким чином на сьогодні визначення національності окремої людини здійснюється шляхом самоідентифікації. Така позиція впливає, зокрема, з положень Рамкової конвенції Ради Європи про захист національних меншин,

ратифікованої Законом України від 09 грудня 1997 року № 703/97-ВР, пункт 1 статті 3 якої проголошує, що кожна особа, яка належить до національної меншини, має право вільно вирішувати, вважатися їй чи не вважатися такою, і таке рішення або здійснення прав у зв'язку з цим не повинно зашкоджувати такій особі. Аналогічну норму містить стаття 11 Закону України «Про національні меншини в Україні», якою передбачено, що громадяни України мають право вільно обирати та відновлювати національність. Примушення громадян у будь-якій формі до відмови від своєї національності не допускається.

У пунктах 34, 35 Постанови Великої Палати Верховного Суду від 11 вересня 2019 року (справа № 810/2732/18 (К/9901/5276/19) зазначається, що «відмова від фіксації національності в офіційних документах, що посвідчують особу, та актових записах цивільного стану і відповідних свідоцтвах органів державної реєстрації актів цивільного стану відповідає статті 24 Конституції України, яка гарантує рівність громадян, зокрема незалежно від етнічного походження, а також статті 11 Закону України «Про національні меншини в Україні. Отже, національна належність особи є актом її особистого самовизначення і жодним чином не впливає на публічно-правові відносини такої особи з державою. Фіксація факту національності особи в документі, що її посвідчує, чи в актових записах громадянського стану створила б перешкоду вільному обранню чи відновленню національності, оскільки поставила б таке обрання чи відновлення у залежність від рішення державного органу».

Також зауважуємо, що головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері відновлення та збереження національної пам'яті, є *Міністерство культури та інформаційної політики України* (пункт 1 Положення про Міністерство культури та інформаційної політики України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2019 року № 885).

Щодо заборони обробки персональних даних

Правові відносини, пов'язані із захистом і обробкою персональних даних, яка здійснюється повністю або частково із застосуванням автоматизованих засобів, а також з обробкою персональних даних, що містяться у картотеці чи призначені до внесення до картотеки, із застосуванням неавтоматизованих засобів, регулює Закон України «Про захист персональних даних» (далі – Закон про персональні дані).

Згідно з пунктом 5 частини другої статті 8 Закону про персональні дані суб'єкт персональних даних має право пред'являти вмотивовану вимогу володільцю персональних даних із запереченням проти обробки своїх персональних даних.

Водночас, згідно з пунктом 2 статті 11 Закону про персональні дані однією з підстав для обробки персональних даних є, дозвіл на обробку персональних даних, наданий володільцю персональних даних *відповідно до закону виключно для здійснення його повноважень*.

При цьому персональні дані обробляються у формі, що допускає ідентифікацію фізичної особи, якої вони стосуються, не довше, ніж це необхідно для законних цілей, у яких вони збиралися або надалі оброблялися (абзац перший частини восьмої статті 6 Закону про персональні дані).

Також зазначаємо, що персональні дані видаляються або знищуються в порядку, встановленому відповідно до вимог закону.

Персональні дані підлягають видаленню або знищенню у разі: закінчення строку зберігання даних, визначеного згодою суб'єкта персональних даних на обробку цих даних або законом; припинення правовідносин між суб'єктом персональних даних та володільцем чи розпорядником бази, якщо інше не передбачено законом; видання відповідного припису Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини або визначених ним посадових осіб секретаріату Уповноваженого; набрання законної сили рішенням суду щодо видалення або знищення персональних даних (частини перша та друга статті 15 Закону про персональні дані).

Частиною першою статті 16 Закону про персональні дані передбачено, зокрема, що порядок доступу до персональних даних третіх осіб визначається умовами згоди суб'єкта персональних даних на обробку цих даних, наданої володільцю персональних даних, або відповідно до вимог закону.

Крім того зазначаємо, що суб'єктом відносин, пов'язаних із персональними даними, є *Уповноважений Верховної Ради України з прав людини*, серед повноважень якого є отримання пропозицій, скарг та інших звернень фізичних і юридичних осіб з питань захисту персональних даних та прийняття рішень за результатами їх розгляду; надання рекомендацій щодо практичного застосування законодавства про захист персональних даних; інформування про законодавство з питань захисту персональних даних, проблеми його практичного застосування, права і обов'язки суб'єктів відносин, пов'язаних із персональними даними (частини перші статей 4 та 23 Закону про персональні дані).

Водночас щодо питань, пов'язаних з персональними даними, можна звернутися до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини за вказаними на його веб-сайті номером гарячої лінії 0800-50-17-20 та електронною поштою: hotli@hpli.org

Керуючись положеннями частини другої статті 6 та частини другої статті 19 Конституції України, пункту 3 статті 7 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади», підпунктів 32, 33 пункту 4 Положення про Міністерство юстиції України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02 липня 2014 року № 228, *Міністерство юстиції України відповідно до покладених на нього завдань надає роз'яснення, організовує розгляд звернень громадян з питань, пов'язаних з діяльністю Міністерства, його територіальних органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Міністерства, а також стосовно актів, які ним видаються.*

Повідомляємо, що листи міністерств, інших центральних органів виконавчої влади не є нормативно-правовими актами, вони лише мають інформаційний характер і не встановлюють правових норм.

Заступник Міністра

Олександр БАНЧУК

Вікторія Мельник 271 15 50

Персональні дані, вказані Вами у зверненні, захищаються та обробляються Міністерством юстиції України відповідно до Закону України «Про захист персональних даних» з метою розгляду Вашого звернення згідно із законодавством.